

Thành viên Hội đồng Giải thưởng VinFuture hé lộ 5 từ khóa đặc biệt của mùa giải 2026

10:21 30/10/2026

Daniel Kammen, thành viên Hội đồng Giải thưởng VinFuture phác họa mùa giải VinFuture 2026 bằng 5 từ khóa đặc biệt. Các từ khóa này không chỉ gợi mở về những thành tựu khoa học sắp được vinh danh mà còn phản ánh một xu hướng đáng chú ý: những đột phá có sức ảnh hưởng lớn đang ngày càng được thúc đẩy bởi sự giao thoa giữa các lĩnh vực, nơi những khám phá nền tảng mở đường cho lời giải trước các thách thức toàn cầu.

5 từ khóa, một khát vọng kiến tạo tương lai

- Thưa giáo sư, nếu lựa chọn 5 từ khóa để mô tả Giải thưởng VinFuture 2026, ông sẽ chọn những từ nào? Điều gì khiến những từ khóa ấy trở nên đặc biệt trong mùa giải năm nay?

Với tôi, 5 từ khóa mô tả rõ nhất Giải thưởng VinFuture năm nay là: Đổi mới (Innovative), Truyền cảm hứng (Inspirational), Liên lĩnh vực (Intersectoral), Sáng tạo (Creative) và Phát triển bền vững (Sustainability).

Tôi lựa chọn năm từ khóa này bởi chúng phản ánh một khía cạnh vừa thú vị, vừa mang tính nền tảng trong cách những tiến bộ khoa học được tạo nên. Có những phát minh ra đời từ nỗ lực độc lập của một nhà khoa học trong phòng thí nghiệm, nhưng trong thời đại mà nghiên cứu liên ngành ngày càng phát triển, nhiều đột phá lại đòi hỏi sự hợp tác giữa các chuyên gia, với tri thức và kinh nghiệm đến từ những lĩnh vực rất khác nhau.

Đó có thể là sự kết hợp giữa khoa học cơ bản và công nghệ, hoặc sự kết nối giữa những khám phá khoa học với quá trình hoạch định chính sách dựa trên bằng chứng khoa học, cùng sự tham gia của những người trực tiếp hoạt động trong thực tiễn và các bên có tiếng nói, góc nhìn đa dạng. Để giải quyết những thách thức lớn nhất của thế giới, chúng ta không chỉ cần những tri thức mới, mà còn cần sự sáng tạo trong cách kết nối và vận dụng những tri thức ấy.

GS. Daniel Kammen cho biết sự kiện Lễ trao giải VinFuture 2026 rất đáng mong đợi vì công trình được vinh danh sẽ giúp nhân loại hiểu biết sâu sắc về thế giới hơn. Ảnh: VFP.

- Theo Giáo sư, điều gì làm nên giá trị của một công trình khoa học trong cách tiếp cận và đánh giá của VinFuture?

Điều tôi đặc biệt đánh giá cao trong cách tiếp cận của VinFuture là sự kết nối giữa những đổi mới khoa học và các nhu cầu cụ thể của xã hội.

Đây không đơn thuần là những thành tựu khoa học ứng dụng. Nhiều công trình bắt nguồn từ nghiên cứu cơ bản, hướng tới khám phá những nguyên lý và tri thức nền tảng, nhưng đồng thời có khả năng góp phần giải quyết các thách thức thực tế mà chúng ta đang đối mặt.

Với tôi, đó là một khía cạnh đặc biệt quan trọng. Giá trị của khoa học không chỉ nằm ở việc giúp con người hiểu thêm về thế giới, mà còn ở những khả năng mới được mở ra từ chính những khám phá ấy. Một nghiên cứu có thể bắt đầu bằng câu hỏi về cách thế giới vận hành, nhưng những tri thức mà nó tạo ra có thể trở thành nền tảng cho các giải pháp mang lại lợi ích thiết thực cho xã hội. Giải thưởng Chính năm nay chính là minh chứng cho tinh thần đó: không chỉ dừng lại ở việc đề xuất những ý tưởng đổi mới, mà còn hướng tới hành động và triển khai các giải pháp thực tiễn nhằm giải quyết những thách thức lớn nhất của thế giới.

“Mùa giải năm nay đặc biệt đáng mong đợi”

- Theo Giáo sư, nghiên cứu cơ bản có thể đóng góp như thế nào vào việc giải quyết các thách thức thực tiễn của nhân loại?

Có một khái niệm mà tôi đặc biệt tâm đắc, đó là nghiên cứu cơ bản được định hướng bởi nhu cầu thực tiễn. Chúng ta thường phân biệt nghiên cứu cơ bản, vốn hướng tới khám phá những nguyên lý và tri thức nền tảng, với nghiên cứu ứng dụng tập trung giải quyết các vấn đề thực tiễn. Nhưng điều thú vị là hai hướng nghiên cứu này không nhất thiết phải tách rời.

Những thách thức trong cuộc sống có thể đặt ra câu hỏi cho nghiên cứu cơ bản. Ngược lại, chính những khám phá nền tảng lại mở ra các hướng ứng dụng mới. Tôi đặc biệt quan tâm đến tính liên tục trong quá trình ấy, khi chúng ta vừa theo đuổi sự hiểu biết sâu sắc về thế giới, vừa nhận ra những con đường để tri thức khoa học góp phần cải thiện cuộc sống. Đó cũng là điều tôi kỳ vọng sẽ được tôn vinh tại VinFuture 2026.

GS. Daniel Kammen trình bày tại tọa đàm Khoa học vì Cuộc sống, trong khuôn khổ Tuần lễ Khoa học Công nghệ VinFuture thường niên.
Ảnh: VFP

Tôi cũng rất quan tâm đến cách chúng ta phát triển, quản lý và sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI), học máy, cũng như những tiến bộ khoa học giúp con người hiểu sâu hơn về các hệ sinh thái và đô thị. Bên cạnh đó là việc kết hợp khoa học và công nghệ để tìm kiếm những phương thức phát triển bền vững hơn trong lâm nghiệp, nông nghiệp và quản lý tài nguyên thiên nhiên.

Thực tế, đề tài nghiên cứu tiến sĩ của tôi cũng nằm ở giao điểm của nhiều lĩnh vực, từ vật lý, mô hình hóa các hệ thống phức tạp, đặc biệt là mạng lưới thần kinh, đến việc tìm hiểu những đặc tính mới hình thành từ sự tương tác giữa các

thành phần trong những hệ thống ấy.

Đây cũng là những khía cạnh có liên hệ chặt chẽ với nền tảng của AI, lĩnh vực mà chúng ta đang nỗ lực nghiên cứu, định hướng phát triển và ứng dụng nhằm giải quyết những thách thức thực tiễn, từ biến đổi khí hậu, suy giảm đa dạng sinh học đến bất bình đẳng xã hội, giới và chủng tộc. Tôi hy vọng những nỗ lực này sẽ được phát triển và nhân rộng theo tinh thần “AI for Good” - trí tuệ nhân tạo vì những giá trị tốt đẹp cho xã hội.

- Khi những thách thức lớn của nhân loại ngày càng đòi hỏi sự kết hợp của nhiều lĩnh vực, theo Giáo sư, điều gì làm nên giá trị đặc biệt của các công trình được VinFuture tôn vinh năm nay?

Tôi nghĩ năm nào VinFuture cũng mang đến nhiều điều thú vị, nhưng mùa giải năm nay sẽ đặc biệt đáng mong đợi.

Chúng ta sẽ được chứng kiến sự tôn vinh dành cho những cá nhân và tập thể đã dành rất nhiều tâm huyết để đi sâu vào lĩnh vực chuyên môn của mình, đồng thời chủ động tìm hiểu những ngành khoa học lân cận và tìm cách hợp tác vượt qua các ranh giới về chuyên môn, văn hóa và bối cảnh khác nhau.

Đối với tôi, sự kết hợp ấy còn gắn với những mục tiêu rộng lớn hơn, như công bằng môi trường và tăng trưởng bao trùm, công bằng. Những vấn đề lớn mà thế giới đang đối mặt không chỉ có một khía cạnh, và vì vậy cũng khó có thể được giải quyết từ một góc nhìn duy nhất.

Điều quan trọng là nhận ra giá trị của những kiến thức, kinh nghiệm và cách tiếp cận khác nhau, từ đó tìm ra phương thức hợp tác phù hợp để cùng hướng đến những mục tiêu chung.

GS. Kammen chia sẻ tại buổi tọa đàm khoa học “Đổi mới và hành động cho chuyển dịch năng lượng công bằng” do VinFuture phối hợp tổ chức cùng Đại học Đà Nẵng năm 2025. Ảnh: ĐH Đà Nẵng

- Ông kỳ vọng mùa giải năm nay sẽ gửi đi thông điệp gì tới cộng đồng khoa học toàn cầu?

VinFuture 2026 là một cơ hội để chúng ta nhìn nhận lại cách đầu tư cho khoa học và tổ chức hoạt động nghiên cứu.

Để giải quyết những thách thức mang quy mô toàn cầu, chúng ta cần quan tâm đến vai trò của các trường đại học, viện nghiên cứu, tổ chức nghiên cứu chính sách và phòng thí nghiệm tư nhân. Không chỉ là nguồn lực tài chính, điều quan trọng còn nằm ở cách các tổ chức và chuyên gia từ những lĩnh vực khác nhau có thể kết nối, học hỏi và phối hợp với nhau.

Đôi khi, những nhóm nghiên cứu được hình thành từ một kế hoạch hợp tác có chủ đích. Nhưng cũng có những sự kết nối bắt đầu từ tinh thần cởi mở, sẵn sàng lắng nghe và học hỏi những người có chuyên môn, kinh nghiệm hay góc nhìn khác biệt.

Với tôi, đó là một trong những điều đáng trân trọng nhất của khoa học: sự xuất sắc trong từng lĩnh vực có thể được nhân lên khi chúng ta biết kết hợp những thế mạnh khác nhau.

Tôi tin rằng VinFuture 2026 sẽ là dịp đặc biệt để tôn vinh tinh thần sáng tạo và hợp tác ấy, cùng những thành tựu cho thấy khoa học có thể đóng góp như thế

nào vào việc giải quyết các thách thức chung của nhân loại.

- *Xin cảm ơn Ông!*

Minh Thu